

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 2
la Hotărârea Consiliului INJ
nr. 16/2 din 27 septembrie 2024*

CURRICULUMUL STAGIULUI DE PRACTICĂ
(pentru candidații la funcția de procuror)

AUTOR:

Octavian BIVOL,

procuror în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru

_____ **AVIZAT**

Șef al Direcției instruire și cercetare,

Ecaterina POPA

CHIȘINĂU, 2024

I. INTRODUCERE

Curriculum-ul stagiului de practică pentru candidații la funcția de procuror stabilește scopul, obiectivele, condițiile, modul de organizare și desfășurare a stagiului de practică, și este elaborat în conformitate cu prevederile art. 24 din Legea privind Institutul Național al Justiției, Capitolul III din Statutul Institutului Național al Justiției și Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea stagiului de practică al audiențelor Institutului Național al Justiției care candidează la funcții de judecător și de procuror.

II. OBIECTIVE PRINCIPALE

Obiectivele stagiului de practică sunt:

- consolidarea și aprofundarea cunoștințelor teoretice, dezvoltarea abilităților și capacităților formate în cadrul instruirii inițiale;
- cunoașterea normelor de conduită profesională și a valorilor spirituale specifice profesiei;
- cunoașterea sistemului administrativ, a specificului activității instituțiilor în cadrul cărora se desfășoară stagiul de practică și a actelor normative care reglementează activitatea acestora;
- utilizarea instrumentelor manageriale pentru monitorizarea și realizarea flexibilă a activităților practice;
- colaborarea cu toate persoanele implicate în activitatea profesională;
- formarea aptitudinilor profesionale necesare pentru exercitarea profesiei de judecător sau de procuror;
- formarea deprinderilor de întocmire și de redactare a actelor procedurale emise de judecători și de procurori;
- utilizarea în cadrul activității procesuale a argumentelor logico-juridice fundamentate pe interpretarea legislației Republicii Moldova, pe jurisprudența Curții Constituționale, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, acte internaționale.

III. DESFĂȘURAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ

Stagiul de practică durează 25 de săptămâni, în perioada 15 octombrie 2024 – 11 aprilie 2025.

Nr. d/o	Etapele derulării stagiilor de practică	Perioada
1.	Stagiul de practică la organele de urmărire penală – 2 săptămâni	15 – 25 octombrie 2024
2.	Stagiul de practică la judecătoria – 2 săptămâni	28 octombrie – 8 noiembrie 2024
3.	Stagiul de practică la procuratură – 21 săptămâni	11 noiembrie 2024 – 11 aprilie 2025
4.	Vacanța de Crăciun	30 decembrie 2024 – 8 ianuarie 2025
5.	Evaluarea finală a stagiilor de practică	Examen oral (de absolvire)

2.1. Stagiul de practică la organul de urmărire penală al Inspectoratului General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne (2 săptămâni)

Obiective specifice:

- cunoașterea specificului activității organelor de urmărire penală și a actelor normative care reglementează activitatea acestor instituții;
- inițierea în activitățile procesuale efectuate de ofițerii de urmărire penală;
- familiarizarea cu domeniile de competențe specifice ale Poliției, în special cu cele legate de prevenirea și combaterea criminalității, precum și de menținere a ordinii publice.

Conținuturi:

Pe parcursul stagiului de practică, audientul-stagiar urmează să-și aprofundeze cunoștințele, să obțină competențe intelective și aplicative la următoarele compartimente:

- sistemul și competența organelor de urmărire penală;
- statutul conducătorului organului de urmărire penală și atribuțiile lui;
- organizarea activității organului de urmărire penală;
- relațiile procesuale dintre procuror și ofițerul de urmărire penală;
- statutul ofițerului de urmărire penală și atribuțiile lui;
- independența ofițerului de urmărire penală, subordonarea procesuală a acestuia față de procuror, precum și interzicerea imixtiunii în activitatea de urmărire penală;
- modul de înregistrare și examinare a cererilor/plângerilor cetățenilor;
- ordinea de înregistrare și examinare a sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal;
- acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent până la pornirea urmăririi penale;
- interpretarea și aplicarea corectă a normelor de procedură care vizează conținutul, procedura și limitele autorizării acțiunilor de urmărire penală și măsurilor speciale de investigații;
- dezvoltarea abilităților de întocmire a proiectelor de acte procedurale;
- luarea deciziilor la soluționarea cazurilor practice ce țin de încadrarea juridică a unei infracțiuni în acord cu regulile de calificare a infracțiunilor;
- identificarea problemelor actuale de practică judiciară în materie de calificare a infracțiunilor;
- specificul desfășurării nemijlocite a urmăririi penale pe diferite categorii de infracțiuni;
- analiza coroborată a materialelor cauzei penale, pregătirea, întocmirea și prezentarea raportului cu propunerea de a pune persoana sub învinuire procurorului conducător al urmăririi penale;
- participarea la acțiunile de urmărire penală efectuate de ofițerii de urmărire penală;
- remiterea cauzei procurorului cu propunerea (raportul) de terminare a urmăririi penale;
- modul și condițiile de răspundere a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de către organele de urmărire penală.

Actele normative recomandate:

1. *Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985-XV din 18.04.2002;*
2. *Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122-XV din 14.03.2003;*
3. *Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008;*
4. *Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012*
5. *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012;*
6. *Legea privind statutul ofițerului de urmărire penală nr. 333-XVI din 10.11.2006;*
7. *Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XVIII din 25.02.1998;*

8. *Hotărârea Guvernului nr. 409 din 07.06.2017 cu privire la aprobarea Statutului disciplinar al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;*
9. *Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12.11.2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției;*
10. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 38 cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent până la declanșarea urmăririi penale din 23.04.2013, http://jurisprudenta.csj.md/db_rec_csj.php.*

2.2. Stagiul de practică la judecătorie (2 săptămâni)

Obiective specifice:

- familiarizarea cu activitățile specifice, de ordin procesual și administrativ, desfășurate de către judecători, inclusiv atribuțiile și competențele judecătorilor de instrucție;
- inițierea în activitățile de efectuare nemijlocită a justiției;
- cunoașterea procesului de interacțiune a judecătorului cu participanții la proces;
- cunoașterea normelor și instituțiilor procesuale care reglementează statutul și atribuțiile procurorului în instanța de judecată;
- determinarea scopului participării procurorului în instanța de judecată.

Conținuturi:

Pe parcursul stagiului de practică în cadrul judecătoriilor, audientul-stagiar urmează să-și aprofundeze cunoștințele la următoarele compartimente:

- cunoașterea sistemului instanțelor judecătorești prin intermediul cărora are loc înlăptuirea justiției;
- inițierea în sarcinile care le revin instanțelor judecătorești la înlăptuirea justiției în scopul apărării și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și ale asociațiilor acestora, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor;
- identificarea structurii și personalului secretariatului instanței judecătorești, delimitarea atribuțiilor lor;
- familiarizarea cu specificul procedurii de examinare de către judecători a cauzelor penale, contravenționale, a pricinilor civile, precum și cu fazele de examinare a cauzelor în instanța de fond;
- cunoașterea particularităților activității judecătorului de instrucție la efectuarea controlului judiciar al procedurii prejudiciare;
- inițierea în activitățile procesuale desfășurate de procuror în calitate de acuzator de stat în cadrul reprezentării învinuirii în primă instanță.

Actele normative și literatura recomandată:

1. *Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994;*
2. *Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985-XV din 18.04.2002;*
3. *Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122-XV din 14.03.2003;*
4. *Codul civil, adoptat prin Legea nr. 1107-XV din 06.06.2002;*
5. *Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225-XV din 30.05.2003,*
6. *Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008;*
7. *Codul administrativ, adoptat prin Legea nr. 116 din 19.07.2018;*
8. *Legea privind organizarea judecătorească nr. 514- XIII din 06.07.1995;*
9. *Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544- XIII din 20.07.1995;*
10. *Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19.07.1996;*
11. *Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor nr. 154 din 05.07.2012;*
12. *Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorului nr. 178 din 25.07.2014;*

13. *Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21.04.2011;*
14. *Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 110/5 din 05.02.2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești;*
15. *Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 338/13 din 12.04.2013 cu privire la aprobarea Regulamentului privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată;*
16. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 04.07.2005 cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale;*
17. *Manualul judecătorului pentru cauze penale, Mihai Poalelungi, Igor Dolea, Tatiana Vîzdoagă ș.a., Ed. I. – Ch.: Î.S. F.E.-P. «Tipografia Centrală», Chișinău, 2013;*
18. *Ig. Serbinov, E. Catană, V. Holban ș.a. Ghidul acuzatorului de stat, Chișinău, 2005.*

2.3. Stagiul de practică la procuratură (21 săptămâni)

Obiective specifice:

Familiarizarea cu funcțiile Procuraturii vizează următoarele domenii specifice de activitate:

- conducerea și exercitarea urmăririi penale;
- reprezentarea învinuirii în instanța de judecată;
- organizarea, conducerea și controlul activității organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal;
- efectuarea controlului asupra respectării legislației privind activitatea specială de investigații;
- efectuarea controlului asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unor infracțiuni;
- pornirea, examinarea și participarea la judecarea cauzelor contravenționale;
- asigurarea asistenței juridice internaționale în materie penală;
- aplicarea măsurilor de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;
- intentarea acțiunii civile și participarea la examinarea acesteia, în cazul neînceperii sau al încetării urmăririi penale;
- examinarea cererilor și petițiilor conform competenței;
- funcționarea sistemului administrativ al Procuraturii;
- ținerea lucrărilor de secretariat, statistică și arhivă, redactarea actelor procedurale;
- activitatea în domenii specifice date în competență (art. 270 CPP).

Conținuturi:

Organizarea și funcționarea Procuraturii

Se va axa pe:

- cadrul normativ de reglementare a activității;
- domeniile de activitate și de competență;
- structura Procuraturii;
- organele de autoadministrare.

Compartimentele auxiliare

Se vor axa pe:

- analiza stării de fapt în domeniul prevenirii și combaterii diferitor categorii de infracțiuni;
- atribuțiile funcționarilor publici din cadrul Procuraturii;
- domeniul de competență al funcționarilor publici cu statut special;
- atribuțiile personalului tehnic.

Reguli generale privind ținerea lucrărilor de secretariat, statistică și de arhivă

Se va pune accent pe:

- primirea, înregistrarea, repartizarea și expedierea documentelor;
- regulile de întocmire a documentelor organizatorice și de dispoziție;
- regulile de redactare a textelor și documentelor;
- regulile de formare și ordonare a documentelor, în special a dosarelor de control (supraveghere);
- dactilografierea actelor întocmite;
- multiplicarea documentelor;
- completarea formularelor statistice, centralizarea și stocarea computerizată a datelor;
- evidența, selectarea, mișcarea și casarea, în condițiile legii, a documentelor păstrate în arhivă;
- folosirea, păstrarea și evidența corpurilor delictive, a ștampilelor, sigiliilor, imprimatelor și a altor materiale din dosar.

Conducerea și exercitarea urmăririi penale

Se va axa pe:

- consolidarea cunoștințelor teoretice și formarea abilităților practice în domeniul conducerii urmăririi penale, desfășurate de organele de urmărire penală instituite în cadrul subdiviziunilor teritoriale, subordonate Inspectoratului General al Poliției;
- fundamentarea competențelor teoretico-practice aferente exercitării urmăririi penale de către procuror la investigarea unor cauze penale specifice, determinate de competența materială, personală și specială atribuită de legiuitor procurorului prin dispoziția art. 270 din CPP;
- dezvoltarea abilităților practice de elaborare a actelor procedurale ce urmează a fi elaborate la etapa urmăririi penale;
- aprofundarea cunoștințelor în domeniul drepturilor fundamentale și a libertăților omului, prevăzute de Constituție, Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și alte acte internaționale, precum și aplicarea lor în practică.

Audientul-stagiar va întocmi proiecte de ordonanțe de încetare a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, privind clasarea cauzei, de punere sub învinuire, și rechizitorii, după caz, în cauzele penale privind investigarea următoarelor categorii de infracțiuni:

- art. 145, 149, 151- 152, 155, 162-166¹ CP;
- art. 171 – 175¹ CP;
- art. 186 – 191, 197 CP;
- art. 201¹, 206 – 209 CP;
- art. 217 – 220 CP;
- art. 183, 185¹ – 185³, 223 – 238, 241, 256 – 261¹ CP;
- art.264 – 266, 269, 276 CP;
- art. 287 – 288, 290 – 291, 296 – 297 CP;
- art. 311 – 315, 320 – 320¹, 322 – 323;
- art. 349 – 355, 359 – 362 CP.

Sub conducerea conducătorului stagiului de practică, audientul-stagiar urmează să însușească metodica aplicării mijloacelor tehnice de prelevare și fixare a probelor și să asiste la efectuarea unor acțiuni procesuale, precum și emiterea unor acte procedurale, în special la:

- cercetarea la fața locului;
- fotografierea locului săvârșirii infracțiunii, cadavrului, urmelor, persoanelor în scopul identificării, a obiectelor și ascunzișurilor depistate în timpul percheziției, a grupului de persoane sau a obiectelor prezentate pentru a fi recunoscute;
- depistarea și ridicarea micro-particulelor;
- ambalarea corpurilor delictive;

- audierea victimelor, martorilor, specialiștilor, bănușilor, etc.;
- dispunerea expertizei judiciare în cazurile în care pentru constatarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe speciale în diferite domenii;
- aplicarea înregistrărilor video și audio în timpul acțiunilor de urmărire penală;
- efectuarea controlului asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unor infracțiuni;
- întocmirea proiectului ordonanței de începere a urmăririi penale, precum și a ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale și clasare a procesului;
- planificarea urmăririi penale pe cauzele penale aflate în exercitare;
- formularea indicațiilor în scris pe cauzele penale aflate în conducerea procurorului;
- organizarea, conducerea și controlul activității organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal;
- efectuarea controlului asupra respectării legislației privind activitatea specială de investigații;
- sesizări despre înlăturarea cauzelor și a condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunilor;
- evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni;
- controlul respectării legislației privind reținerea și deținerea cetățenilor în izolatoarele organelor de urmărire penală;
- asistarea la aplicarea măsurii procesuale de constrângere – reținerea, cu întocmirea proiectelor actelor procedurale corespunzătoare;
- asistarea la aplicarea măsurilor preventive ce țin de competența procurorului, precum și a celor care intră în sfera de competență a judecătorului de instrucție, cu întocmirea proiectelor actelor procedurale corespunzătoare;
- punerea sub învinuire și audierea învinuitului;
- procedura de finalizare a urmăririi penale în lipsa învinuitului;
- participarea la examinarea plângerilor împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații (art. 313 CPP), precum și a unor demersuri ale procurorului, examinate de către judecătorul de instrucție;
- contestarea încheierii judecătorului de instrucție privind examinarea demersului de aplicare a măsurii preventive;
- punerea sub învinuire și audierea învinuitului;
- informarea despre terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor de urmărire penală;
- întocmirea în cadrul a 2-5 cauze penale a ordonanțelor și demersurilor referitoare la autorizarea finalizării urmăririi penale în lipsa învinuitului;
- asistarea la procedura de examinare a demersurilor referitoare la autorizarea finalizării urmăririi penale în lipsa învinuitului;
- verificarea, în cel puțin 8-10 cauze penale parvenite în Procuratură în ordinea prevăzută de art. 289 CPP, respectării de către organul de urmărire penală a prevederilor art. 254 alin. (1) CPP privind cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei, studierea legislației materiale și procesuale, a practicii judiciare și altor materiale, cu întocmirea proiectelor de acte procedurale corespunzătoare;
- aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției și alte proceduri speciale.

Reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești

Sub conducerea conducătorului stagiului de practică, audientul-stagiar urmează să se familiarizeze cu activitatea acuzatorului de stat în instanța de judecată, însușind activitatea specifică de reprezentare de către procuror a învinuirii în instanțele judecătorești.

Conducătorul stagiului de practică va organiza și coordona activitatea audientului, astfel încât să se asigure studierea dosarelor, participarea la ședințele de judecată pe cauzele penale, cu respectarea legislației care reglementează activitatea procurorilor în domeniul vizat.

Audientul-stagiar va pregăti, în cel puțin 8-10 cauze penale, proiectul planului de prezentare în ședința de judecată a probelor, precum și va întocmi proiectul discursului procurorului în dezbaterile judiciare.

Pe durata efectuării stagiului, audientul trebuie să asiste la judecarea a cel puțin 4 cauze penale cu pronunțarea sentințelor și, după caz, să pregătească proiectele ordonanței de modificare a învinuirii în ședința de judecată în sensul agravării ei, precum și proiecte de cereri de apel și recurs.

Audientul-stagiar va acorda o atenție deosebită comportamentului acuzatorului de stat în cadrul administrării probelor în ședința judiciară și prezentării discursului în dezbaterile judiciare.

Examinarea petițiilor și a adresărilor cetățenilor, a demersurilor organizațiilor obștești sau de stat

Acest compartiment va forma:

- abilitățile necesare pentru examinarea petițiilor, adresate Procuraturii în scopul asigurării protecției drepturilor și intereselor legitime, precum și pentru restabilirea drepturilor lezate prin utilizarea actelor de reacționare a procurorului;
- deprinderile de planificare și examinare a materialelor parvenite de la organele de control, a semnalelor privind încălcarea legislației.

Activitatea privind intentarea și susținerea acțiunilor civile, precum și de pornire, desfășurare și examinare a cauzelor contravenționale, care va cuprinde:

- participarea, după caz, la pregătirea proiectelor de acțiuni civile și asistarea la susținerea acestora de către procuror în instanța judecătorească, pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, în cazul încetării urmăririi penale sau neînceperii urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5) și 9) CPP;
- participarea, după caz, la pregătirea proiectelor de ordonanțe de pornire a procesului cu privire la contravenție, inclusiv pe materialele de refuz în începerea urmăririi penale;
- desfășurarea procesului contravențional și examinarea cauzei de procuror sau, după caz, de către instanța de judecată;
- însușirea activității specifice a judecătorilor la îndeplinirea justiției pe cauzele civile și la judecarea contravențiilor în privința cărora acțiunile au fost intentate de Procuratură, precum și a rolului procurorului la judecarea acestor cauze;

Conducătorul stagiului de practică va organiza și coordona, după caz, activitatea audientului-stagiar astfel încât să se asigure studiul dosarelor, participarea la ședințele de judecată pe cauzele civile, cu respectarea legislației care reglementează activitatea instanțelor judecătorești.

De asemenea, conducătorul stagiului de practică va verifica legalitatea și temeinicia soluțiilor propuse de audientul-stagiar, după caz, asupra a 2 hotărâri pe cauzele civile. În cazul existenței posibilității, audientul va pregăti proiecte de cereri de chemare în judecată sau referințe și va studia cel puțin 2 cauze civile examinate în instanța de judecată cu participarea procurorului.

Activitatea de asistență juridică internațională în materie penală

Se va baza pe întocmirea proiectelor de acte procedurale în domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală (fie la adresarea prin comisie rogatorie, fie la executarea acestora).

Instrumente internaționale recomandate:

1. *Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la 04.11.1950, la Roma;*
2. *Convenția Europeană cu privire la extrădare, adoptată la 13.12.1957, la Paris;*
3. *Convenția Europeană privind asistența juridică în materie penală, adoptată la 20.04.1959, la Strasbourg;*
4. *Convenția CSI privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale, adoptată la 22.01.1993, la Minsk;*
5. *Convenția ONU privind drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20.11.1989, în vigoare pentru R.M. din 25.02.1993;*
6. *Principiile Națiunilor Unite pentru prevenirea delicvenței juvenile – principiile de la Riyadh, aprobate de Adunarea Generală ONU la 14.12.1990;*
7. *Ansamblu de reguli minime ale ONU cu privire la administrarea justiției pentru minori Regulile de la Beijing aprobate de Adunarea Generală ONU la 29.11.1995.*

Acte normative recomandate:

1. *Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994;*
2. *Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985-XV din 18.04.2002;*
3. *Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122-XV din 14.03.2003;*
4. *Codul civil, adoptat prin Legea nr. 1107-XV din 06.06.2002;*
5. *Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225-XV din 30.05.2003;*
6. *Codul contravențional, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008;*
7. *Codul familiei, adoptat prin Legea nr. 1316-XIV din 26.10.2000;*
8. *Codul fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24.04.1997;*
9. *Codul de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24.12.2004;*
10. *Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016;*
11. *Legea cu privire la secretul de stat nr. 245 din 27.11.2008;*
12. *Codul administrativ, adoptat prin Legea nr. 116 din 19.07.2018;*
13. *Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012;*
14. *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012;*
15. *Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15.12.1994;*
16. *Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45-XVI din 1.03.2007;*
17. *Legea privind Institutul Național al Justiției nr. 152 din 08.06.2006;*
18. *Legea privind Codul de conduită a funcționarului public nr. 25-XVI din 22.02.2008;*
19. *Legea cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal nr. 105-XVI din 16.05.2008;*
20. *Legea privind prevenirea și combaterea criminalității organizate nr. 50 din 22.03.2012;*
21. *Legea cu privire la mediere nr. 137 din 03.07.2015;*
22. *Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198 din 26.07.2007;*
23. *Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală nr. 371 din 01.12.2006;*
24. *Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011;*
25. *Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului Consiliului Național pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 409 din 09.04.1998;*
26. *Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate, ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor nr. 972 din 11.09.2001;*
27. *Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26.05.2006;*
28. *Instrucțiunile privind ținerea lucrărilor de secretariat și arhivă în procuraturile teritoriale și specializate, aprobate prin ordinul Procurorului General nr. 321/9 din 29.12.04;*

29. Indicatorul documentelor-tip și ale termenelor lor de păstrare, constituite în activitatea organelor Procuraturii, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 2 din 10.01.2011;
30. Regulamentul cu privire la evidența adresărilor parvenite în Procuratură, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 31/28 din 24.10.2016;
31. Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27.05.2016;
32. Regulamentul Procuraturii, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 24/28 din 24.09.2016;
33. Ordinul Procurorului General nr. 808-P din 07.09.2010 privind sarcinile Procuraturii în domeniul protecției drepturilor copilului și îndeplinirii justiției pentru minori;
34. Ordinul Procurorului General nr. 87/21 din 24.06.2005 cu privire la organizarea activității procurorilor în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești;
35. Ordinul Procurorului General, nr. 177/27 din 17.10.2008 cu privire la trasarea direcțiilor principale de activitate în domeniul respectării legislației la executarea pedepselor, sporirii eficienței controalelor în instituțiile penitenciare, oficiile de executare și perfecționării supravegherii respectării legilor în izolatoarele de urmărire penală a DIP a MJ;
36. Regulamentul Consiliului municipal Chișinău pentru protecția drepturilor copilului, aprobat prin Decizia CM nr. 13/13 din 22.07.2000.

Literatură de specialitate recomandată:

1. Anca Ioana Negru. *Administrarea și aprecierea probelor în procesul penal*. ed. Universul Juridic. București. 2022. 542 p.
2. Ababei Eduard. *Teoria și practica ocrotirii procesual-penale a proprietății*. Teză de doctor în drept la specialitatea științifică 554.03 - Drept procesual penal. Chișinău. 2019. 148 p.
3. Dolea Igor. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Comentariu aplicativ)*, Ed.a II-a, Ch., 2020. 1407 p.
4. Dolea Igor. *Drepturile persoanei în probatoriul penal: conceptul promovării elementului privat*. Chișinău. Ed. Cartea Juridică. 2009. 417 p.
5. Dolea Igor. Roman Dumitru. Sedlețchi Iurie [et. al.] *Drept procesual penal*. Chișinău. Ed. Cartier Juridic. 2005. 465 p.
6. Dolea Igor. Roman Dumitru. Vîzdoagă Tatiana [et. al.] *Drept procesual penal. Partea specială, Vol.II, Ed.II-a rev. și compl. Ed.Cartdidact*. Chișinău. 2006. 335 p.
7. Gheorghiu Mateuș. *Procedură penală. partea generală*. Editura Universul Juridic. București, 2019. 1197 p.
8. Gribincea Vladislav. [et.al.] *Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului de către Republica Moldova 1997-2012*. Chișinău. 2015. 196 p.
9. Morar Daniel Marius. (coordonator) *Codul de procedură penală în Jurisprudența Curții Constituționale: comentarii pe articole*. Ed. Hamangiu. București, 2021. 1487 p.
10. Maria Ghervas. Viorel Ciobanu. Tatiana Catană. *Drepturile victimilor infracțiunilor la reabilitare și compensare. Ghid practic pentru profesioniști în domeniul justiției*. Ch. 2022. 108 p.
11. Neagu Ion, Damaschin Mircea, *Tratat de procedură penală, Partea specială*, Ed. Universul Juridic. București. 2015. 676 p.
12. Osoianu Tudor. Ostavciuc Dinu. *Urmărirea penală*. Chișinău. 2021. 494 p.
13. Pinte Alexandru [et.al.] *Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice*. București. Ed. Universul Juridic. 2020. 597 p.
14. Poalelungi Mihai. Airapetean Artur. Cobzac Elena. [et al.] *Modele de acte judecătorești în procesul penal pentru judecătorii de instrucție*. Ch. 2018. 940 p.
15. Poalelungi Mihai. Dolea Igor. Vîzdoagă Tatiana. [et al.] *Manualul Judecătorului pentru cauze penale*. Ch. 2013. 1192 p.

16. Poalelungi. Mihai. Diana Sârcu. Lilia Grimalschi. [et al.] *Convenția Europeană a Drepturilor Omului: Comentariu asupra Hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului versus Republica Moldova: concluzii și recomandări.* Chișinău, 2017. 576 p.
17. Șterbeț Valeria. [et. al.] *Ghidul judecătorului de instrucție.* Ch. 2007. 664 p.
18. Ig. Serbinov, E. Catană, V. Holban ș.a. *Ghidul acuzatorului de stat,* Chișinău, 2005;
19. Udroiș Mihail [et.al.] *Codul de procedură. Comentariu pe articole. ed.II-a.* Ed. C.H. Beck. București. 2017. 2569 p.
20. Udroiș Mihail. *Codul de procedură. Comentariu pe articole. ed.III-a.* București, 2016. 728 p.
21. Volonciu Nicolae. Uzlău Andreia Simona. Moroșanu Raluca. *Noul cod de procedură penală comentat.ediția a II-a.*București. 2015. 1542 p.
22. Zamperi Alexandru. *Aspecte controversate privind nulitățile în procesul penal: nulitățile absolute, nulitățile relative, sancțiunea excluderii probelor: comentarii și jurisprudență.* Ed. Hamangiu, 2021. 221 p.
23. Головки Л. [et. al.] *Курс Уголовного процесса. Изд. Статут. Москва. 2017. 1279 p.*
24. Кусеев Н.М. *Уголовный процесс. Учебник. Изд. MONOGRAF. К. 2006. 1176 p.*

Jurisprudența CtEDO

1. Hot. CtEDO Gilanov c. Moldovei, din 13.09.2022, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-219097;>
2. Decizia CtEDO Grîu c. Republica Moldova din 30.06.2022, [http://agent.gov.md/griuv-republica-moldova/;](http://agent.gov.md/griuv-republica-moldova/)
3. Decizia CtEDO Burlacu c. Moldovei din 11.01.2022, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-215631;>
4. Hot. CtEDO Baraboi și Gabura c. Moldovei, din 27.04.21, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-209445;>
5. Hot. CtEDO Munteanu c. Moldovei, din 26.05.2020, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-202554;>
6. Hot. CtEDO Litschauer c. Moldovei din 13.11.2018, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-187604;>
7. Hot. CtEDO Iurcovschi c. Moldovei din 10. 07. 2018, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184501;>
8. Hot. CtEDO Lisovaia c. Moldovei din 16.01.2018; disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-180287;>
9. Hot. CtEDO Tripăduș c. Moldovei, din 22.04.2014, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-147402;>
10. Hot CtEDO Beraru c. României din 18.03.2014, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-176203;>
11. Hot CtEDO T.M. și C.M. c. Moldovei, din 28.01.2014, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154882;>
12. Hot CtEDO Mudric c. Moldovei, din 16.07.2013, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-145950;>
13. Hot. CtEDO Feraru c. Moldovei din 24.05.2012, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124567;>
14. Hot. CtEDO Plotnicova c. Moldovei din 15.05.2012, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124578;>
15. Hot. CtEDO Sochichiu c. Moldovei din 15.05.2012, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124576;>
16. Hot. CtEDO Masneva c. Ucrainei din 20.12.2011, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-108220;>
17. Hot. CtEDO Matasaru și Savițchi c. Moldovei din 02.11.2010, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144490;>

18. Hot. CtEDO Varga c. României, din 01.04.2008, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123847;>
19. Hot. CtEDO Filip c. României, din 14.12.2006, dispnibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123269;>
20. Hot. CtEDO Boicenco c. Moldovei, din 11.07.2006, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112613;>
21. Hot CtEDO: Becciev c. Moldovei din 04.10.2005. disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112622;>
22. Hot. CtEDO H.L. c. Marii Britanii, din 05.01.2005, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-185580;>
23. Hot. CtEDO Calvelli și Ciglio c. Italia din 17.01.2002, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60329;>
24. Hot. CtEDO Luberti c. Italiei, din 23.02.1984, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94318.>

Jurisprudența Curții Constituționale

1. HCC nr. 31 din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 132⁹ alin. (12) și alin. (15) din Codul de procedură penală (nimicirea informației interceptate și înregistrate);
2. HCC nr.15 din 28. 05.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar);
3. HCC nr. 6 din 19. 03. 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul);
4. HCC nr. 30 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 521 alin. (2) din Codul de procedură penală;
5. HCC nr. 31 din 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul penal și din Codul de procedură penală (accesul părții vătămate și al reprezentantului acesteia la materialele urmăririi penale);
6. HCC nr. 40 din 21.12.2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 232 alin. (2) și 308 alin. (4) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (termenul depunerii demersului privind prelungirea arestului);
7. HCC nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție;
8. HCC nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală;
9. HCC nr.20 din 16.06.97 cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 97 alin. 4 din Codul de procedură penală;
10. DCC nr. 187 din 22.12. 2022 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 207g/2022, nr. 212g/2022, nr. 218g/2022, nr. 219g/2022, nr. 220g/2022, nr. 221g/2022 și 222g/2022 privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (5) din Codul de procedură penală;
11. DCC nr. 138 din 29.09.2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 291¹ alineatele (1) și (2) și a articolului 305¹ alineatele (2), (4) și (5) din Codul de procedură penală (finalizarea urmăririi penale în lipsa învinuitului);
12. DCC nr. 77 din 16.06.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 1g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 313 alin. (6) din Codul de procedură penală (contestarea încheierilor judecătorului de instrucție);
13. DCC nr. 71 din 26.05.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 58g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 188 alin. (7) din Codul de procedură

- penală (înlocuirea măsurii preventive în cazul nerespectării restricțiilor stabilite de către judecător);*
14. *DCC nr. 53 din 19.04.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 25g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 309 alin. (1) din Codul de procedură penală (omisiunea includerii apărătorului în categoria persoanelor care au dreptul de a solicita eliberarea provizorie a învinuitului/inculpatului);*
  15. *DCC nr. 32 din 22.03.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 258g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală;*
  16. *DCC nr. 161 din 02.11.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 113g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 151 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (competența examinării de către judecătorul de instrucție a cauzelor contravenționale);*
  17. *DCC nr. 150 din 19.10.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 120g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 132⁵ alin. (7) din Codul de procedură penală (amânarea informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații);*
  18. *DCC nr. 139 din 29.09.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 87g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 44 alin. (1) și 297 alin. (4) din Codul de procedură penală (declinarea de competență de către judecătorul de instrucție);*
  19. *DCC nr. 123 din 13.09.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 98g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 460 alin. (7) din Codul de procedură penală;*
  20. *DCC nr. 112 din 08.09.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 49g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală;*
  21. *DCC nr. 44 din 12.04.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 289g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală (confirmarea împuțernicirilor apărătorului);*
  22. *DCC nr. 122 din 03.08.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 106g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (1) din Codul de procedură penală (competența procurorului ierarhic superior de a dispune reluarea urmăririi penale);*
  23. *DCC nr. 125 din 03.08.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 77g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 257 alin. (5) și 313 alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală (competența Procurorului General referitoare la transmiterea cauzei de la un organ de urmărire penală la alt organ de urmărire penală);*
  24. *DCC nr. 97 din 17.06.2021 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 99g/2021 și nr. 114g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 313 alin. (4) din Codul de procedură penală (obligația procurorului de a prezenta materialele corespunzătoare în cadrul procedurii de examinare a plângerii împotriva acțiunilor și actelor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitatea specială de investigații);*
  25. *DCC nr. 77 din 16.06.2022 de inadmisibilitate a sesizării nr. 1g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 313 alin. (6) din Codul de procedură penală (contestarea încheierilor judecătorului de instrucție);*
  26. *DCC nr. 93 din 15.06.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 102g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 302 alin. (2) din Codul de procedură penală (procedura examinării recursului împotriva hotărârilor judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere);*
  27. *DCC nr. 77 din 01.06.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 437 alin. (2) din Codul de procedură penală (recursul împotriva încheierii de aducere silită a inculpatului);*
  28. *DCC nr. 54 din 13.04.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 20g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală (disjungerea cauzelor penale);*

29. DCC nr. 131 din 19.11.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 98g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 182 alin. (5) din Codul de procedură penală (ridicarea provizorie a permisului de conducere);
30. DCC nr. 4 din 20.01.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 206g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 282 din Codul de procedură penală (durata maximă de menținere a statutului de învinuit al persoanei);
31. DCC nr. 91 din 27.07.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 107g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 204 alin. (1) din Codul de procedură penală (aplicarea sechestrului în cauze penale);
32. DCC nr.47 din 22.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 56g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 94 alin. (1) din Codul de procedură penală (excluderea probelor din dosarul penal);
33. DCC nr.25 din 29.03.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.20g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 63 alin. (1) punctele 1)-3) și alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală (recunoașterea calității de bănuit a persoanei);
34. DCC nr.22 din 10.03.2017 de inadmisibilitate a sesizării nr. 23g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 308 alin. (2), (4) și (6) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (examinarea demersurilor privind prelungirea duratei arestării);
35. DCC nr. 1 din 19.01.2017 de inadmisibilitate a sesizării nr. 2g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală (aplicarea arestului preventiv).

Audientul-stagiatar, în activitatea sa, inclusiv la perfectarea proiectelor de acte procedurale se va conduce inclusiv de jurisprudența CtEDO, actele normative naționale și internaționale relevante, ordinele și indicațiile Procurorului General, generalizările și îndrumările metodice ale Procuraturii Generale cu privire la conducerea/exercitarea urmăririi penale, reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești, precum și, în domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală. De asemenea, în activitatea sa, audientul-stagiatar, se va conduce de jurisprudența Curții Constituționale, precum și, a Curții Supreme de Justiție, inclusiv de actele procedurale și materialele elaborate de aceasta cu privire la uniformizarea procesului de aplicare a legislației aferent aplicării corecte a normelor de drept pe diferite categorii de cauze penale.

IV. EVALUAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ

Evaluarea stagiului de practică se realizează pe întreaga perioadă de desfășurare a acestuia, în conformitate cu etapele și obiectivele stabilite, precum și, la finalizarea lor.

Evaluarea continuă pe durata practicii se efectuează de către conducătorul de practică. La evaluarea continuă a stagiului de practică se va ține cont de prevederile pct. 18 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea stagiului de practică a audienților Institutului Național al Justiției care candidează la funcțiile de judecător și de procuror, aprobat prin Hotărârea Consiliului Institutului Național al Justiției nr. 2/2 din 2 martie 2017.

Evaluarea finală a stagiului de practică se va realiza prin susținerea examenului de absolvire (proba orală – evaluarea finală a stagiului de practică), în conformitate cu prevederile pct. 21 din Regulamentul privind formarea inițială și absolvire a candidaților la funcții de judecător și de procuror, aprobat prin Hotărârea Consiliului Institutului Național al Justiției nr. 2/1 din 2 martie 2017.